

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1099/2550

นางสาวนพรัตน์ จริ่งจิตรโจทก์ เด็กหญิงพิมพ์ชนก สุขกลัด โดยนางปิยะนุช สุขกลัด มารดาผู้แทนโดยชอบธรรมผู้ร้อง นางปิยะนุช สุขกลัด ในฐานะผู้จัดการมรดกของ นายวรพจน์ สุขกลัดจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1608, ป.พ.พ. มาตรา 1713, ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.พ.พ. มาตรา 1722, ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 1575

ย่อ / หลักกฎหมาย

ถ. ทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทและทรัพย์สินอื่นทั้งหมดให้แก่ผู้ร้องตามพินัยกรรมเอกสารหมาย ร.4 ว. ซึ่งเป็นบุตรของ ถ. จึงเป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1608 วรรคสอง ว. ย่อมไม่อยู่ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียของ ถ. ไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้จัดการมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1713 แต่เมื่อศาลมีคำสั่งตั้ง ว. เป็นผู้จัดการมรดกของ ถ. แล้ว ว. ย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับพินัยกรรมตามที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา 1719 และจะทำนิติกรรมใด ๆ ซึ่งตนมีส่วนได้เสียเป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดกและต่อผู้ร้องซึ่งตนเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองอยู่หาได้ไม่ การที่ ว. ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ถ. และเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองผู้ร้องไปรับโอนที่ดินพิพาทอันเป็นมรดกของ ถ. ซึ่งตกทอดแก่ผู้ร้องมาเป็นของตนเองในฐานะส่วนตัว ย่อมไม่เป็นการแบ่งปันทรัพย์มรดกตามหน้าที่ผู้จัดการมรดกตามข้อกำหนดในพินัยกรรม แต่เป็นการทำนิติกรรม ให้ ว. มีส่วนได้เสียเป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดกของ ถ. อันเป็นการต้องห้ามโดยแจ้งชัดตาม ป.พ.พ. มาตรา 1722 นิติกรรมการโอนตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 และเป็นกิจการที่ประโยชน์ของผู้ใช้อำนาจปกครองขัดกับประโยชน์ของผู้เยาว์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลย่อมเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 1575 ถือเสมือนว่ามีได้มีนิติกรรมการโอนเกิดขึ้นเลย กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทรวมทั้งสิ่งปลูกสร้างจึงยังคงเป็นมรดกของ ถ. ซึ่งตกทอดให้แก่ผู้ร้องตามเดิมหากเป็นกรรมสิทธิ์ของ ว. ไม่ เมื่อ ว. ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทและสิ่งปลูกสร้างแล้วก็ไม่มีความสามารถไปจำนองแก่ผู้ใด การที่โจทก์เป็นผู้รับจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างไว้จาก ว. ย่อมไม่เกิดผลให้โจทก์มีสิทธิตามนิติกรรมจำนอง แม้โจทก์จะอ้างว่ารับจำนองไว้โดยสุจริตก็ตามมีผลให้โจทก์กลับมีสิทธิตามนิติกรรมจำนองไม่ การจำนองจึงไม่ผูกพันผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทที่แท้จริง

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของนายวรพจน์ชำระเงินแก่โจทก์ 4,300,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2538 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่ดอกเบี้ยถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน 1,173,550 บาท หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 12106 ตำบลตลาดขวัญ (บางซื่อ) อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พร้อมสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินชำระหนี้จนครบ จำเลยไม่ชำระหนี้ โจทก์จึงนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์จำนองดังกล่าวเพื่อขายทอดตลาดชำระหนี้โจทก์ตามคำพิพากษา ผู้ร้องยื่นคำร้องขอโดยขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึดคืนแก่ผู้ร้อง โจทก์ให้การขอให้ยกคำร้องขอ ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วมีคำสั่งให้ปล่อยที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างคืนให้แก่ผู้ร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างผู้ร้องกับโจทก์ให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน

ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังเป็น
ยุติว่า ผู้ร้องเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยกับนายวรพรรณ นายวรพรรณเป็นบุตรของ
จำเลยตำรวจถาวรกับนางลำไย เดิมที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยตำรวจถาวร ซึ่งทำพินัยกรรมยกที่ดิน
พิพาทและทรัพย์สินอื่นทั้งหมดให้แก่ผู้ร้อง ตามพินัยกรรมเอกสารหมายเลข ร.4 เมื่อวันที่ 11
กุมภาพันธ์ 2537 จำเลยตำรวจถาวรถึงแก่ความตายนายวรพรรณร้องขอต่อศาลชั้นต้นขอเป็น
ผู้จัดการมรดกจำเลยตำรวจถาวร วันที่ 26 พฤษภาคม 2537 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งนายวรพรรณเป็น
ผู้จัดการมรดกของจำเลยตำรวจถาวรตามคดีหมายเลขแดงที่ 797/2537 ของศาลชั้นต้น ต่อมาวันที่
21 สิงหาคม 2538 นายวรพรรณจึงนำคำสั่งศาลชั้นต้นไปจดทะเบียนโอนมรดกที่ดินพิพาทมาเป็น
ของตน ครั้นวันที่ 26 ธันวาคม 2538 นายวรพรรณจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทเป็นประกัน
การชำระหนี้กู้ยืมเงินไว้แก่โจทก์ นายวรพรรณถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2539 วันที่ 15
ธันวาคม 2540 นางสาวไมตรียื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งตนเองเป็นผู้จัดการมรดกของจำ
เลยตำรวจถาวร จำเลยในฐานะส่วนตัว ผู้ร้องและเด็กหญิงพิมพ์มณี โดยนางปิยะนุช
ผู้แทนโดยชอบธรรมได้ยื่นคำคัดค้าน และมีการส่งพินัยกรรมเอกสารหมายเลข ร.4 ไปตรวจพิสูจน์
ศาลชั้นต้นเชื่อว่าพินัยกรรมเอกสารหมายเลข ร.4 เป็นพินัยกรรมที่แท้จริง จึงพิพากษาคำร้องขอของ
นางสาวไมตรีและคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้วตามคดีหมายเลขแดงที่ 496/2544 ของศาลชั้นต้น ปัญหา
ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยที่ดินพิพาทที่โจทก์นำยึด
หรือไม่ เห็นว่า เมื่อจำเลยตำรวจถาวรทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทและทรัพย์สินอื่นทั้งหมดให้แก่ผู้
ร้องตามพินัยกรรมเอกสารหมายเลข ร.4 นายวรพรรณจึงเป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1608 วรรคสอง นายวรพรรณย่อมไม่อยู่ในฐานะ
ผู้มีส่วนได้เสียของจำเลยตำรวจถาวร ไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้จัดการมรดกตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713 แต่นายวรพรรณไปร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของ
จำเลยตำรวจถาวรต่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งให้นายวรพรรณเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยตำรวจถาวร
ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 797/2537 ของศาลชั้นต้น แสดงว่าการร้องขอและการนำสืบหมาย
พยานหลักฐานของนายวรพรรณเป็นไปโดยไม่สุจริตปกปิดข้อเท็จจริงทำให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้ง
นายวรพรรณเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยตำรวจถาวรโดยหลงผิด แต่เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งนายวร
พรรณเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยจำเลยตำรวจถาวร นายวรพรรณย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการ
แบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับพินัยกรรมตามที่บัญญัติไว้ใน
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 และจะทำนิติกรรมใดๆ ซึ่งตนมีส่วนได้เสีย
เป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดกและต่อผู้ร้องซึ่งตนเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองอยู่หาได้ไม่ การที่นายวร
พรรณในฐานะผู้จัดการมรดกของจำเลยตำรวจถาวรและเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองผู้ร้องไปรับโอน
ที่ดินพิพาทอันเป็นมรดกของจำเลยตำรวจถาวรซึ่งตกทอดให้แก่ผู้ร้องมาเป็นของตนเองในฐานะ
ส่วนตัวโดยนายวรพรรณเป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดก แต่อาศัยคำสั่งศาลที่สั่งโดยหลงผิดเช่นนี้ยอม
ไม่เป็นการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกตามหน้าที่ผู้จัดการมรดกตามข้อกำหนดในพินัยกรรม แต่เป็นการทำ
นิติกรรมให้นายวรพรรณมีส่วนได้เสียเป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดกของจำเลยตำรวจถาวรอันเป็นการ
ต้องห้ามโดยชัดแจ้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1722 นิติกรรมการโอนตกเป็น
โมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 และเป็นกิจการที่ประโยชน์ของ
ผู้ใช้อำนาจปกครองขัดกับประโยชน์ของผู้เยาว์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล กิจการนั้นย่อมเป็น
โมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1575 ถือเสมือนว่ามีได้มีนิติกรรมการโอน

เกิดขึ้นเลยกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทรวมทั้งสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นส่วนควบจึงยังคงเป็นมรดกของจำสืบทำรวจถาวรซึ่งตกทอดให้แก่ผู้ร้องอยู่ตามเดิม หากเป็นกรรมสิทธิ์ของนายวรพรรณไม่ เมื่อนายวรพรรณไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทและสิ่งปลูกสร้างอันเป็นส่วนควบเสียแล้ว นายวรพรรณ ก็ไม่มีสิทธิในที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวไปจำนองแก่ผู้ใด การที่โจทก์เป็นผู้รับจำนองที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างไว้จากนายวรพรรณซึ่งเป็นผู้ไม่มีสิทธิจะจำนองได้ย่อมไม่เกิดผลให้โจทก์มีสิทธิตามนิติกรรมจำนอง แม้โจทก์จะอ้างว่ารับจำนองไว้โดยสุจริตก็หาไม่ผลให้โจทก์กลับมีสิทธิตามนิติกรรมจำนองไม่ การจำนองจึงไม่ผูกพันผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทที่แท้จริง ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่โจทก์อ้างมาในฎีกานั้น ข้อเท็จจริงไม่ตรงกับคดีนี้ ศาลล่างทั้งสองพิพากษาชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ.

องค์คณะ

เรวัตร อิศราภรณ์ · ประทีป เฉลิมภักทรกุล · วีระชาติ เอี่ยมประไพ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1099/2550>